

Resumé til offentliggørelse

Hedehuset Rosendal

Styrelsen for Patientsikkerhed har den 5. maj 2025 givet påbud til Hedehuset Rosendal om at sikre indhentelse af informeret samtykke, tilstrækkelig journalføring og udarbejdelse og implementering af visse sundhedsfaglige instrukser.

Styrelsen for Patientsikkerhed har påbudt Hedehuset Rosendal, at sikre:

1. indhentelse af informeret samtykke, herunder udarbejdelse og implementering af en tilstrækkelig instruks herom
2. tilstrækkelig journalføring, herunder udarbejdelse og implementering af en tilstrækkelig instruks herom
3. udarbejdelse og implementering af tilstrækkelige instrukser for medicinhåndtering, personalets kompetencer, ansvars- og opgavefordeling og patientens behov for behandling i relation til smitsomme sygdomme

Påbuddet kan ophæves, når Styrelsen for Patientsikkerhed ved et nyt tilsynsbesøg har konstateret, at påbuddet er efterlevet.

Baggrund

Styrelsen for Patientsikkerhed gennemførte den 3. marts 2025 et varslet, planlagt tilsyn hos Hedehuset Rosendal. Baggrunden for tilsynet var, at vi havde udvalgt behandlingsstedet ved en tilfældig stikprøve.

Hedehuset Rosendal er en del af Fonden Hedehuset beliggende i Mariagerfjord Kommune. Der er otte pladser på bostedet, og målgruppen er børn og unge i alderen 7 til 18 år.

Ved tilsynet blev der gennemgået to journaler og foretaget to medicingennemgange. For en detaljeret gennemgang af fundene ved tilsynsbesøget henvises til tilsynsrapporten.

Begrundelse for påbuddet

Informeret samtykke

Det fremgår af sundhedsloven § 15, at ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov.

Ved informeret samtykke forstås et samtykke, der er givet på grundlag af fyldestgørende information fra sundhedspersonens side.

Det fremgår af § 16, stk. 4, at informationen skal omfatte oplysninger om relevante forebyggelses-, behandlings- og plejemuligheder, herunder oplysninger om andre, lægefagligt forsvarlige behandlingsmuligheder, samt oplysninger om konsekvenserne af, at der ingen behandling iværksættes. Informationen skal tillige omfatte oplysninger om mulige konsekvenser for behandlingsmuligheder, herunder om risiko for komplikationer og bivirkninger, hvis patienten frabeder sig videregivelse eller indhentning af helbredsoplysninger m.v. Informationen skal være mere omfattende, når behandlingen medfører nærliggende risiko for alvorlige komplikationer og bivirkninger.

Af stk. 5 fremgår det, at hvis patienten i øvrigt skønnes at være uvidende om forhold, der har betydning for patientens stillingtagen, jf. § 15, skal sundhedspersonen særligt oplyse herom, medmindre patienten har frabedt sig information, jf. stk. 2.

Det følger videre af sundhedslovens § 17, stk. 1, at en patient skal være fyldt 15 år for selv at kunne give informeret samtykke til behandling, og dette forudsætter, at patienten, er i stand til at forstå konsekvenserne af sin beslutning.

For at et samtykke kan tillægges betydning, skal patienten således være fyldt 15 år og være i stand til at forstå konsekvenserne af sit samtykke, samt have modtaget nødvendig og tilstrækkelig information om behandlingen som angivet ovenfor.

Det blev i en af stikprøverne konstateret, at samtykkeevne ikke var korrekt beskrevet, idet der stod, at patienten som 14-årig selv kunne give informeret samtykke. Dette fremgik både af stedets journalføringsinstruks og i en separat instruks for informeret samtykke.

Vi har lagt vægt på, at der ikke under tilsynet fremkom yderligere oplysninger om, at reglerne om indhentelse af informeret samtykke blev efterlevet.

Det er vores opfattelse, at der er tale om grundlæggende mangler i relation til patienternes retsstilling, der udgør en betydelig fare for, at patienternes ret til selvbestemmelse ikke respekteres. Reglerne om information og samtykke har til formål at sikre patienternes selvbestemmelse og er et grundlæggende princip inden for sundhedsretten.

Vi vurderer, at den manglende efterlevelse af reglerne om information og samtykke udgør en betydelig fare for patientsikkerheden.

Herudover bør der udarbejdes og implementeres en tilstrækkelig instruks for informeret samtykke for at sikre kendskab til og sikring af efterlevelse af reglerne herom.

Vi skal henvise til nedenstående afsnit om instrukser.

Journalføring

Vi konstaterede, at der på Hedehuset Rosendal ikke blev ført journal i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 713 af 12. juni 2024 om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler (journalføringsbekendtgørelsen) og vejledning nr. 9473 af 25. juni 2024 om sygeplejefaglig journalføring.

Systematisk og overskuelig journal

Vi konstaterede under tilsynet, at journalerne generelt manglede systematik og overskuelighed, da al sundhedsfaglig journalføring var placeret i de sygeplejefaglige problemområder.

Desuden manglede der i oversigten over sygdomme og funktionsnedsættelser en beskrivelse af faste kontroller hos de behandlingsansvarlige læger.

Det er vores opfattelse, at journalen skal give et systematisk og fyldestgørende overblik over patientens tilstand, så også personale, der ikke normalt varetager den enkelte patients behandling og pleje, har mulighed for at varetage plejen forsvarligt, ligesom det er nødvendigt for at understøtte kommunikationen med samarbejdspartnere.

Det er vores vurdering, at det udgør en risiko for patientsikkerheden, at journalen ikke gav et tilstrækkeligt overblik over patientens sygdomme og funktionsnedsættelser, da dette danner grundlaget for tilrettelæggelsen og udførelsen af den fortsatte sygeplejefaglige behandling og pleje.

Beskrivelse af aktuelle sygeplejefaglige problemer og risici

Det fremgår af vejledningen, at sundhedspersoner ud over at kunne få kendskab til patientens tilstand ud fra journalen også skal kunne se, hvilke overvejelser der er gjort.

Vi konstaterede, at flere problemområder ikke var opdaterede, og der manglede en fyldestgørende beskrivelse af blandt andet kognitivt niveau, relation til familien og i en stikprøve manglede der beskrivelse af et forløb hos psykolog.

Under tilsynet kunne behandlingsstedet redegøre i tilstrækkelig grad for, at der var foretaget vurderinger af de forhold, der manglede oplysninger om i journalen. Vi har derfor lagt til grund, at der er tale om journalføringsmangler.

Det er vores vurdering, at det udgør en risiko for patientsikkerheden, når overvejelser om og vurderinger af, hvilke aktuelle sygeplejefaglige problemer og risici, den enkelte patient har, ikke journalføres i tilstrækkeligt omfang, da sådanne oplysninger er nødvendige for at understøtte og sikre kontinuitet i den fortsatte pleje og behandling af den enkelte patient.

Udarbejdelse og implementering af instruks

Vi konstaterede, at der på Hedehuset Rosendal ikke var udarbejdet og implementeret skriftlige instrukser for journalføring.

Vi konstaterede, at der i instruksens manglede en beskrivelse af personalets opgaver og ansvar i forhold til dokumentation, der manglede angivelse af hvornår de sygeplejefaglige problemområder skulle være vurderet efter indflytning, hvad man skulle gøre, hvis et problemområde var aktuelt, samt hvornår de sygeplejefaglige problemområder skulle opdateres. Derudover var det i instruksens beskrevet, at man som 14-årig selv kunne give et informeret samtykke.

Vi skal henvise til nedenstående afsnit om instrukser.

Samlet vurdering vedr. journalføring

Det er vores vurdering, at de beskrevne grundlæggende og gennemgående mangler i form af ikke ajourført, fyldestgørende og systematisk journalføring rummer en betydelig fare for patientsikkerheden både med hensyn til sikring af kontinuitet og kvalitet i pleje og behandling af den enkelte patient.

Instrukser

Styrelsen henviste til vejledning nr. 9001 af 20. november 2000 om udfærdigelse af instrukser og oplyste, at instrukserne har til formål at sikre en ensartet og sikker patientbehandling samt at forebygge tvivlssituationer hos personalet i forhold til behandling, hvor undladelse eller forkert udførelse umiddelbart kan medføre alvorlig risiko for patienten. Instrukser sikrer således klarhed om ansvars- og kompetencefordelingen for den sundhedsfaglige behandling mellem alle ansatte personalegrupper, og hvilke procedurer personalet skal følge for, at behandlingen kan ske med den fornødne omhu og samvittighedsfuldhed

Med procedurer menes de patientrelaterede arbejdsgange og -processer i forbindelse med undersøgelse, behandling og pleje.

Der blev konstateret mangler i følgende instrukser:

Instruks for medicin håndtering var delt op i to instrukser. En overordnet instruks og en til daglig medicin håndtering. Det var umiddelbart svært at danne sig et overblik og noget viden skulle man finde ved at kigge i begge instrukser.

Derudover var instrukserne ikke fyldestgørende, da det ikke fremgik, hvordan dosisdispenseret medicin, mundtlige ordinationer, risikosituationslægemidler samt ikke- lægeordinerede håndkøbslægemidler og kosttilskud skulle håndteres.

Instruks for hygiejne og smitsomme sygdomme var ikke fyldestgørende, idet der ikke var beskrevet, hvordan man udfører korrekt håndhygiejne uden ure, smykker lange negle mv. Dette kunne til dels genfindes i instruks for medicin håndtering.

I instruks for patienters behov for behandling var afsnittet om smitsom sygdom ikke fyldestgørende beskrevet.

Herudover var instruks for personalets kompetencer, ansvar og opgavefordeling, men den manglede en beskrivelse af, hvilke kompetencer man skulle have for at varetage de sundhedsfaglige opgaver.

Endelig blev det konstateret, at der på stedet ikke forelå en instruks for informeret samtykke og journalføring. Der henvises til relevante afsnit ovenfor.

Vi vurderer, at fraværet af eller manglende implementering af de nævnte sundhedsfaglige instrukser rummer en betydelig risiko for patientsikkerheden, idet instrukserne har til formål at sikre en ensartet og sikker patientbehandling samt at forebygge tvivlssituationer hos personalet i forhold til behandling, hvor undladelse eller forkert udførelse umiddelbart kan medføre alvorlig risiko for patienten.

Samlet vurdering af påbuddet

Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at de konstaterede fejl og mangler i relation til informeret samtykke, journalføring og sundhedsfaglige instrukser samlet set udgør større problemer af betydning for patientsikkerheden.